8. MEKTUP

٨- ﴿ اَلْمَكْتُوبُ الثَّامِنُ اِلَى خَانِ خَانَانِ فِى بَيَانِ الْفَرْقِ بَيْنَ اِيمَانِ اَخَصِّ الْخَوَاصِّ بِالْغَيْبِ وَاِيمَانِ الْعَوَامِّ وَ اِيمَانِ الْمُتَوَسِّطِينَ ﴾

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلاَمٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى ﴿ع﴾: **وَأَحْسَنُ مَا يُمْلَى حَدِيثُ الْاَحِبَّة** * قَالَ اللّٰهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى "**وَاِذَا سَئَلَكَ عِبَادِى عَنِّى فَاِنِّى قَرِيبٌ**" وَقَالَ تَعَالَى "**مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلاَثَةٍ اِلاَّ هُوَ رَابِعُهُمْ وَلاَ خَمْسَةٍ اِلاَّ هُوَ سَادِسُهُمْ وَلاَ اَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلاَ اَكْثَرَ اِلاَّ هُوَ مَعَهُمْ اَيْنَمَا كَانُوا**" وَقُرْبُهُ وَمَعِيَّتُهُ تَعَالَى مُنَزَّهَانِ كَذَاتِهِ سُبْحَانَهُ عَنِ الْكَيْفِ وَالْمِثَالِ فَاِنَّهُ لاَسَبِيلَ لِلْكَيْفِ اِلَى الْلاَكَيْفِىِّ فَكُلَّمَا يُدْرَكُ مِنْ مَعْنَى الْقُرْبِ وَالْمَعِيَّةِ بِفَهْمِنَا وَعَقْلِنَا اَوْ يَدْخُلُ فِى حِيطَةِ كَشْفِنَا وَشُهُودِنَا فَهُوَ تَعَالَى مُنَزَّهٌ وَمُبَرًّا عَنْ ذَلِكَ الْمَعْنَى الَّذِى لَهُ قَدَمٌ فِى مَذْهَبِ الْمُجَسِّمَةِ وَنُؤْمِنُ أَنَّهُ تَعَالَى قَرِيبٌ مِنَّا وَأَنَّهُ تَعَالَى مَعَنَا لاَ نَدْرِى مَعْنَى الْقُرْبِ وَالْمَعِيَّةِ اَنَّهُ مَا هُوَ وَنِهَايَةُ نَصِيبِ الْكُمَّلِ فِى هَذِهِ النَّشْأَةِ هِىَ الْاِيمَانُ بِالْغَيْبِ بِذَاتِهِ وَصِفَاتِهِ تَعَالَى ﴿شِعْرٌ﴾:

وَمَا فَاهَ اَرْبَابُ النُّهَى وَالْحُجَى بِمَا * سِوَى اَنَّهُ الْمَوْجُودُ لاَ رَبَّ غَيْرُهُ

وَالْاِيمَانُ بِالْغَيْبِ الَّذِى هُوَ نَصِيبُ أَخَصِّ الْخَوَاصِّ لَيْسَ كَاِيمَانِ الْعَوَامِّ بِالْغَيْبِ فَاِنَّ اِيمَانَ الْعَوَامِّ بِالْغَيْبِ اِنَّمَا يَحْصُلُ بِالسَّمَاعِ اَوْ بِالْاِسْتِدْلاَلِ وَأَخَصُّ الْخَوَاصِّ حَصَّلَ اِيمَانَ الْغَيْبِ بِمُطَالَعَةِ غَيْبِ الْغَيْبِ فِى حُجُبِ ظِلاَلِ الْجَمَالِ وَالْجَلاَلِ وَوَرَاءَ سُرَادِقَاتِ الظُّهُورَاتِ وَالتَّجَلِّيَاتِ (وَاَمَّا) الْمُتَوَسِّطُونَ فَهُمْ مَسْرُورُونَ بِالْاِيمَانِ الشُّهُودِىِّ ظَانِّينَ الظِّلاَلَ أَصْلاً وَالتَّجَلِّيَاتِ عَيْنَ الْمُتَجَلِّى وَالْاِيمَانُ بِالْغَيْبِ نَصِيبُ الْاَعْدَاءِ فِى حَقِّهِمْ يَعْنِى عِنْدَهُمْ "**كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ**" وَالْبَاعِثُ عَلَى التَّصْدِيعِ اَنَّ مَوْلاَنَا عَبْدَ الْغَفُورِ وَمَوْلاَنَا الْحَاجَّ مُحَمَّدًا مِنَ الْأَصْحَابِ الْمَخْصُوصِينَ فَكُلُّ اِحْسَانٍ مِنْ كُلٍّ يَقَعُ فِى حَقِّ الْمُشَارِ اِلَيْهِمَا مُوجِبٌ لاِمْتِنَانِ الْفَقِيرِ ﴿ع﴾: **لاَ عُسْرَ فِى اَمْرٍ مَعَ الْكِرَامِ** * وَالسَّلاَمُ.

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Han-ı Hanan'a gönderilmiştir. İmam-ı Rabbanî bu mektupta havassın seçkinlerinin gabya imanıyla, avamın ve orta halli kimselerin imanı arasındaki farkı beyan etmektedir.

Allah'a hamd, rasüllerine salat olsun!

Yazılacak en iyi şey dostların sözüdür.

Cenab-ı Allah *"Kullarım, sana benden sorarsa; Ben yakınım!"* (Bakara, 186) buyurmuştur. Bir diğer ayette *"Üç kişi gizli konuşsa dördüncüleri O'dur. Beş kişi gizli konuşsa altıncıları O'dur. Bundan az da, Bundan çok da olsalar, nerede bulunsalar mutlaka O, onlarla beraberdir."* (Mücadele,7) buyurmaktadır.

Allah'ın beraberliği tıpkı zatı gibi keyfiyet ve misalden münezzehtir. Keyfiyete bağımlı olan ile keyfiyet ötesi olan arasında her hangi bir alaka yoktur. Kendi akıl ve anlayışımız sayesinde veya keşif ve zuhuratlarımız aracılığıyla idrak ettiğimiz her türlü yakınlık ve beraberlikten Allah münezzehtir. Nitekim bu gibi düşünceler Mücessimenin[127] görüşleridir.

Bizler Allah'ın bize yakın olduğuna, bizimle beraber olduğuna inanırız. Fakat buradaki yakınlık ve beraberliğin ne anlama geldiğini bilemeyiz. Kamil velilerin bu dünyadaki en son nasibi Allah'ın zatına ve sıfatlarına gayben iman etmektir. Akıl ve izan sahipleri onun var olduğu ve kendinden başka Rab bulunmadığından başka bir şey söylemezler.

Havas kulların seçkinlerinin gayba olan imanları avamın gaybe olan imanı gibi değildir. Zira avamın gayba olan imanı ancak işitmek ve araştırmak suretiyle olur. Havassın seçkinlerinin imanı ise, zuhurat ve tecelli otağlarının arkasından cemal ve celal gölgelerinin perdelerinde gaybın gaybını mütalaa etmek suretiyle oluşur. Henüz yolun ortasında bulunan kimseler ise şühûdî imanla teselli bulmaktadırlar. Onlar gölgeleri asıl, tecelliyi tecelli edenin kendisi sanmaktadırlar. Onlar gayba imanı kendilerine yediremezler. "Her fırka kendi yanında bulunanla sevinmektedir."(Müminûn, 53)

Başınızı ağrıtmamın sebebi Mevlana Abdulgafur ve Mevlana Hacı Muhammed bizim özel dostlarımızdandır. Bu kimselere herkesin yapabileceği her türlü iyilik bu fakirin minnetini celb edecektir.

Büyüklerle yapılan işlerde zorluk yoktur.

Baki selam...

---

[127] Mücessime, Allah'ı cisimlere ait özelliklerle tarif eden Ehl-i Sünnet dışı bir mezhep.

KELİME ANLAMI

8- <اَلْمَكْتُوبُ الثَّامِنُ Sekizinci mektup *(Kime gönderilmiştir?)* اِلَى خَانِ خَانَانْ Hanlar Hanı'na *(Ne hakkındadır?)* فِي بَيَانِ الْفَرْقِ Farkın açıklaması hakkındadır *(Neredeki?)* بَيْنَ اِيمَانِ اَخَصِّ الْخَوَاصِّ بِالْغَيْبِ En seçkin kulların gabya imanı وَاِيمَانِ الْعَوَامِّ Avamın imanı وَاِيمَانِ الْمُتَوَسِّطِينَ Ve yolun ortasında olanların imanı arasındaki>

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ Hamd Allah'a وَسَلاَمٌ Selam ise عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى Seçtiği kullarına olsun ﴿ع﴾ Mısra: وَأَحْسَنُ مَا يُمْلَى Yazılanların en güzeli *(Nedir?)* حَدِيثُ الْاَحِبَّةِ Dostların sözüdür. قَالَ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى Yüce Allah buyurdu ki: وَاِذَا سَئَلَكَ Sorduğu zaman *(Kim?)* عِبَادِى Kullarım *(Kimden?)* عَنِّى Benden فَاِنِّى قَرِيبٌ Muhakkak ben yakınım وَقَالَ تَعَالَى Ve yine yüce Allah buyurdu ki: مَا يَكُونُ Olmaz *(Ne olmaz?)* مِنْ نَجْوَى ثَلاَثَةٍ Üç kişinin gizli konuşması اِلاَّ هُوَ رَابِعُهُمْ Muhakkak Allah onların dördüncüsüdür *(Daha ne olmaz?)* وَلاَ خَمْسَةٍ Beş kişinin gizli konuşması اِلاَّ هُوَ سَادِسُهُمْ Muhakkak Allah onların altıncısıdır *(Daha?)* وَلاَ اَدْنَى مِنْ ذَلِكَ Bundan aşağısı da olmaz *(Daha?)* وَلاَ اَكْثَرَ Bundan fazlası da اِلاَّ هُوَ مَعَهُمْ Mutlaka Allah onlarla beraberdir *(Nerede beraberdir?)* اَيْنَمَا كَانُوا Nerede olurlarsa olsunlar وَقُرْبُهُ O'nun yakınlığı وَمَعِيَّتُهُ تَعَالَى Ve O yüce Allah'ın beraberliği *(Nedirler?)* مُنَزَّهَانِ Münezzehtirler *(Ne gibi?)* كَذَاتِهِ سُبْحَانَهُ O Sübhânehü'nün zatı gibi *(Neden münezzehtirler?)* عَنِ الْكَيْفِ وَالْمِثَالِ Keyfiyet ve misalden *(Niçin münezzehtirler?)* فَاِنَّهُ لاَسَبِيلَ Çünkü yol yoktur *(Niçin?)* لِلْكَيْفِ Keyfiyet için *(Nereye yol yoktur?)* اِلَى الْلاَكَيْفِيِّ Keyfiyetsiz olana فَكُلَّمَا يُدْرَكُ Öyleyse idrak edilen her şey *(Neden?)* مِنْ مَعْنَى الْقُرْبِ وَالْمَعِيَّةِ Yakınlık ve beraberlik manasından *(Ne ile?)* بِفَهْمِنَا وَعَقْلِنَا Bizim aklımız ve anlayışımızla اَوْ يَدْخُلُ Veya giren her şey *(Nereye?)* فِى حِيطَةِ كَشْفِنَا وَشُهُودِنَا Müşahede ve keşif sahamıza فَهُوَ تَعَالَى مُنَزَّهٌ وَمُبَرَّاٌ O yüce Allah münezzeh ve beridir *(Neden?)* عَنْ ذَلِكَ الْمَعْنَى Bu manadan الَّذِى Öyle mana ki; لَهُ قَدَمٌ Onun ayağı (yeri) vardır *(Nerede?)* فِى مَذْهَبِ الْمُجَسِّمَةِ Mücessime mezhebinde وَنُؤْمِنُ Biz inanırız *(Neye?)* أَنَّهُ تَعَالَى قَرِيبٌ مِنَّا Allah Teâla'nın bize yakın olduğuna *(Daha neye?)* وَأَنَّهُ تَعَالَى مَعَنَا Ve Allah Teâla'nın bizle beraber olduğuna لاَ نَدْرِى Ama biz bilmeyiz *(Neyi?)* مَعْنَى الْقُرْبِ وَالْمَعِيَّةِ اَنَّهُ مَا هُوَ Yakınlık ve beraberliğin manasının ne olduğunu وَنِهَايَةُ نَصِيبِ الْكُمَّلِ Kamil zatların en son nasibi

liğin manasının ne olduğunu وَنِهَايَةُ نَصِيبِ الْكُمَّلِ Kamil zatların en son nasibi *(Neredeki nasibi?)* فِى هَذِهِ النَّشْأَةِ Bu dünyadaki *(Nedir?)* هِىَ الْاِيمَانُ بِالْغَيْبِ Görmeden imandır *(Neye?)* بِذَاتِهِ وَصِفَاتِهِ تَعَالَى Allah Teâla'nın zatı ve sıfatlarına ﴿شِعْرٌ﴾ Şiir:

بِمَا سِوَى اَنَّهُ *(Neyi?)* Akıl ve iz'an sahipleri اَرْبَابُ النُّهَى وَالْحُجَى *(Kim?)* Demedi وَمَا فَاهَ الْمَوْجُودُ 'O vardır' sözünden başka bir şey *(Daha neyin dışında?)* لاَ رَبَّ غَيْرُهُ Ondan başka rab yoktur

وَالْاِيمَانُ بِالْغَيْبِ Gayba iman اَلَّذِى هُوَ نَصِيبُ أَخَصِّ الْخَوَاصِّ Ki, o en şekçin kulların nasibidir *(Bu iman nedir?)* لَيْسَ كَاِيمَانِ الْعَوَامِّ بِالْغَيْبِ Avamın gayba imanı gibi değildir فَاِنَّ اِيمَانَ الْعَوَامِّ Çünkü avamın imanı *(Neye?)* بِالْغَيْبِ Gabya اِنَّمَا يَحْصُلُ Sadece hasıl olur *(Ne ile?)* بِالسَّمَاعِ İşitme ile *(Daha?)* اَوْ بِالْاِسْتِدْلاَلِ Veya delil edinmeyle وَأَخَصُّ الْخَوَاصِّ En seçkin kullar is حَصَّلَ اِيمَانَ الْغَيْبِ Gayba imanı kazandılar *(Ne ile?)* بِمُطَالَعَةِ غَيْبِ الْغَيْبِ Gaybın gaybını mütalaa ile *(Nerede mütalaa?)* فِى حُجُبِ ظِلاَلِ الْجَمَالِ وَالْجَلاَلِ Celal ve Cemal gölgelerinin perdelerinde *(Daha?)* وَوَرَاءَ سُرَادِقَاتِ الظُّهُورَاتِ وَالتَّجَلِّيَاتِ Tecelliyat ve zuhurat otağlarının ötesinde (وَاَمَّا) الْمُتَوَسِّطُونَ Henüz yolun ortasında olanlara gelince فَهُمْ مَسْرُورُونَ Onlar sevinirler *(Ne ile?)* بِالْاِيمَانِ الشُّهُودِىِّ Şuhûdi imanla *(Ne oldukları halde?)* ظَانِّينَ الظِّلاَلَ Zılali zannederek *(Ne zannederek?)* أَصْلاً Asıl وَالتَّجَلِّيَاتِ Tecellileri de عَيْنَ الْمُتَجَلِّى Tecelli edenin kendisi (zannederek) وَالْاِيمَانُ بِالْغَيْبِ Gayba iman *(Nedir?)* نَصِيبُ الْاَعْدَاءِ Düşmanların nasibidir *(Kim hakkında?)* فِى حَقِّهِمْ Onlar hakkında يَعْنِى عِنْدَهُمْ Yani onlara göre كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ Her fırka kendi yanında olanla فَرِحُونَ Sevinirler وَالْبَاعِثُ Teşvik eden (sürükleyen) *(Neye?)* عَلَى التَّصْدِيعِ Başınızı ağrıtmaya *(Nedir?)* اَنَّ مَوْلاَنَا عَبْدَ الْغَفُورِ Mevlana Abdulğafur وَمَوْلاَنَا الْحَاجَّ مُحَمَّدًا Ve Mevlana Hacı Muhammed *(Bu ikisi nedir?)* مِنَ الْأَصْحَابِ الْمَخْصُوصِينَ Özel dostlardandır فَكُلُّ اِحْسَانٍ مِنْ كُلٍّ Herkesten gelecek her türlü iyilik ki, يَقَعُ Gerçekleşir *(Kim hakkında?)* فِى حَقِّ الْمُشَارِ اِلَيْهِمَا İşaret edilen iki kişi hakkında *(Bu iyilikler nedir?)* مُوجِبٌ Gerektirir *(Neyi?)* لاِمْتِنَانِ الْفَقِيرِ Bu fakirin minnetini ﴿ع﴾ Mısra: لاَ عُسْرَ Zorluk yoktur *(Nerede?)* فِى اَمْرٍ مَعَ الْكِرَامِ Büyüklerle olan işte وَالسَّلاَمُ Selamlar.